

Nacka kommun hamnar på plats 7 av 290 i årets kommunrankning. Det är en förbättring jämfört med plats 8 i förra årets rankning. I den nya delkategorin storstäder och storstadsnära kommuner kom Nacka på en förstaplats av de 46 tävlande kommunerna.

Flera av frågorna gick antingen att svara Ja/Nej på, enbart fåtal var delvis som ett svarsalternativ.

Utöver Aktuell Hållbarhets egen enkät, baseras rankningen på uppgifter från dessa offentliga källor:

- Koladas nyckeltal nöjd medborgarindex för gång- och cykelvägar och miljöarbete, förnybara drivmedel för insamling av mat- och restavfall, andel (%), utsläpp till luft av växthusgaser, egen uppvärmning, ton co2e/inv.
- Vattenmyndigheterna har sammanställt kommunernas åtgärdsarbete från 2018. Informationen ligger bland annat till grund för rapporteringen till EU om hur Sverige klarar av att uppnå god vattenstatus enligt Vattendirektivet.
- Boverkets och länsstyrelsernas miljömålsenkät går ut till alla kommuner för att följa upp miljömålsarbetet. Vi har valt ut tre frågor från undersökningen som gjordes 2018.
- Naturvårdsverket, antal kommunala naturreservat.
- Livsmedelsverkets databas. Vi använde oss av frågorna, K11. Hur många procent av kommunens totala livsmedelsinköp år 2017 utgjordes av ekologiska livsmedel? K16. Följer ni i er kommun upp klimatpåverkan från de offentliga måltiderna?
- Håll Sverige Rent Kommunalindex.
- De kommuner som finns med i Svenskt Vattens hållbarhetsindex
- SKL:s rankning av företagsklimat Miljö- och hälsoskydd

Svaret på frågorna rapporterades in enligt följande.

1.Fråga: Har kommunen en formulerad strategi (eller liknande) för att bedriva ett arbete med Agenda 2030 (FN:s 17 hållbarhetsmål)? Ja/Nej

Svar: Ja, Arbetet på gång, har ett uppdrag från Kommunfullmäktige att se över hur Agenda 2030 kan implementeras i Nacka. Vi är även med i projektet Lokala Sverige.

2.Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslutat eller liknande) för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen som inte ingår i Sveriges klimatramverk? (Ny) Ja/Nej

Svar: Ja, Nacka har en indikator i miljöprogrammet som mäter Klimatpåverkan från kommunens livsmedelsinköp, kg CO2-ekvivalenter/kg mat med mål att sänka till 1,1 kg CO2/kg mat till 2030 från 2,2 CO2/kg mat 2017. Förslaget till målnivån är uträknat från WWF One Planet plate som satt 0,5 kg CO2-ekvivalenter/kg mat som maxgräns per måltid, som räknades om till per kilo livsmedel utifrån livsmedelsverkets referensportion.

3.Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslut eller liknande) för att minska utsläppen från de transporter utanför Sveriges gränser, som blir en följd av kommuninvånarnas resande och konsumtionsmönster? (Ny) Ja/Nej

Svar: Ja, Ingen direkt handlingsplan, men vi har ett projekt som handlar om att förändra konsumtionsbeteende, Deedster, en app som "gamefierar" sättet att bli mer klimatsmart och leva

hållbart. Vi har dessutom genomfört en konsumtionsundersökning 2016 med en fråga som handlat om flyg: Hur många gånger har du flugit privat under de senaste 12 månaderna? En av fem (23 procent) har flugit tre gånger eller fler under de senaste tolv månaderna; Tabell 12. Ytterligare 23 procent har flugit två gånger och något fler (24 procent) har flugit en gång. Tre av tio (30 procent) har inte flugit privat under de senaste tolv månaderna. Personer med lång utbildning har flugit mer i större utsträckning än personer med kortare utbildning. Även frågan om vart man flög senast ställdes: Hur långt flög du senast du flög privat? En stor majoritet (66 procent) har svarat att de flög inom Europa den senaste gången de flög privat; Tabell 13. Några (9 procent) flög inom Sverige och nästan lika många (8 procent) flög till Asien. Några flög till Nordamerika (6 procent) och Afrika (5 procent). Få flög inom Norden (3 procent), till Sydamerika (2 procent) och till Australien/Oceanien (1 procent). Män flög inom Sverige i större utsträckning än kvinnor. Kvinnor flög inom Europa i större utsträckning än män.

4.Fråga: Har kommunen genomfört ett arbete med koldioxidbudgetar (kartlagt klimatpåverkande utsläpp) för att undersöka vilket arbete som krävs för att nå Parisavtalets mål? Ja/Nej/Påbörjat

Svar: Påbörjat, Vi undersöker möjligheter att ta fram en koldioxidbudget för Nacka. Kommunen har tidigare arbetat med att kartlägga koldioxidutsläpp under 2014 som visat på hur utvecklingen kan se ut till 2030-2040.

5.Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslutat eller liknande) för att utveckla samarbeten med det lokala näringslivet för att stärka deras möjlighet att bidra till att nå Parisavtalets mål? (Ny) Ja/Nej

Svar: Ja, Nacka har energi och klimatrådgivare i kommunen som arbetar med att informera och vägleda näringslivet och privatpersoner i hur man kan minska sin energianvändning, skapa ett mer hållbart resande och använda solenergi.

6.Fråga: Har kommunen ett politiskt antaget klimatområde för att minska utsläppen av växthusgaser inom det egna geografiska området som minst motsvarar miljömålsberedningens förslag om noll nettoutsläpp av växthusgaser till 2045? Ja/Nej

Svar: Ja

7.Fråga: Säkerställer kommunen att koldioxidutsläppen från samhällsbetalda transporter (exempelvis skolskjutsar, färdtjänst, varutransporter, tjänsteresor m.m.) minskar, genom att använda ekonomiska styrmedel eller krav som följs upp? Ja/Nej/Delvis

Svar Ja, Krav ställs i upphandlingar kring förnybara drivmedel eller miljöbilar, och vissa transporter (t.ex. livsmedel) samlastas och körs ut i optimerad rutt som är särskilt upphandlad.

8.Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslutat eller liknande) för att minska kommuninvånarnas utsläpp från transporter? Ja/Nej

Svar: Ja, Vi har en indikator i vårt miljöprogram: 1.2 Utsläpp av växthusgaser per person från vägtrafik (ton/person), som mäter andelen utsläpp från vägtrafik. Vi har även flertal informationskampanjer som riktar sig mot att öka cyklandet i hela Nacka, som exempel vintercykling, där man istället för bilen kan välja cykeln. Andra informationskampanjer som försöker minska transportanvändningen är bilfria veckan med syftet att fler barn och föräldrar ska prova andra sätt att ta sig till skolan än att åka bil. Vi mäter även andelen påstigande i kollektivtrafiken och cykelpassager vid vissa mätpunkter för att se på en trend.

9. Fråga: Ställer kommunen klimatrelaterade krav vid inköp och leasing av nya personbilar, lätta lastbilar och minibussar? (Nj) Ja/Nej

Svar: Ja, enligt b) 2013 års miljöbilsdefinition (95 g/km, viktbaserat)

10. Fråga: Stimulerar kommunen hållbart resande bland sina medarbetare? (Nj) Ja/Nej

Svar: Ja, Elcyklar, cyklar och rabatterade SL-kort för anställda, samt energidrivna tjänstebilar

11. Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslutat eller liknande) för att ställa miljökrav på demonterbarhet vid nybyggnad, större ombyggnader och renoveringar av kommunägda lokaler och bostäder? Ja/Nej/Delvis

Svar: Nej

12. Fråga: Har kommunen en livsmedelsstrategi för minskad klimatpåverkan i minst hälften av kommunens matserveringar (förskola, skola, äldreboende och liknade)? Strategin ska innehålla köttfria dagar, minskat matsvinn, gårdagens rester lagas till nya rätter eller annan metod som minskar klimatpåverkan. Ja/Nej

Svar: Nej, I Nacka finns en vägledning ”Hållbara måltider” där syftet är att minska matsvinn, öka andelen vegetabilier etc för Nackas skolor och förskolor.

13. Fråga: Erbjuder kommunen avfallsortering av minst fem fraktioner för fastighetsnära insamling hos minst 60 procent av de fastigheter som finns i kommunen (bushåll)? Ja/Nej

Svar: Ja

14. Fråga: Har kommunen avfallsortering med minst fem fraktioner i 80 procent av de verksamheter som kommunen ansvarar för? Ja/Nej

Svar: Ja

15. Fråga: Arbetar kommunen aktivt för att upplysa kommuninvånarna om cirkulär ekonomi, t.ex. info om möjlighet att hyra, låna, återbruk, avfall osv? Ja/Nej

Svar: Ja, På våra kretsloppscentraler kan kommuninvånarna lämna saker till återbruk. Där finns också viss info. Vi har vidare genomfört aktiviteter (återvinningens dag på Östervik KLC och julmarknad i Sickla) som syftar till att informera invånarna och lyfta fram aktörer i kommunen som håller på med återbruk.

16. Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslutat eller liknande) för att utveckla samarbeten med det lokala näringslivet för utökad cirkulär ekonomi? Ja/Nej

Svar, Ja, Nacka Vatten och Avfall har nätverk för återbruksaktörer och liknande.

17. Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslutat eller liknande) för att öka andelen förnybar energianvändning i invånarnas fastigheter i kommunen, exempelvis vind-, vatten-, bio-, sol-energi. (Nj) Ja/Nej

Svar: Ja, Nacka har energi och klimatrådgivare i kommunen som arbetar med att informera och vägleda i hur man kan minska sin energianvändning, skapa ett mer hållbart resande och använda solenergi.

18. Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslutat eller liknande) för att utveckla samarbeten med det lokala näringslivet för att bidra till ökad andel förnybar energianvändning, exempelvis vind-, vatten-, bio-, sol-energi i dess verksamheter? (Nj) Ja/Nej

Svar: Ja, Nacka har energi och klimatrådgivare i kommunen som arbetar med att informera och vägleda näringslivet i hur man kan minska sin energianvändning, skapa ett mer hållbart resande och använda solenergi.

19. Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslut eller liknande) som säkerhetsställer att värdet av ekosystemtjänster vägs in i beslutsprocessen? Ja/Nej

Svar: Ja, Nacka har en grönytefaktor som fokuserar på ekosystemtjänster och används i den del av kommunen som ska förtätas och bli stadsmässig. Grönytefaktorn ser till att ekosystemtjänster byggs in i områden som exploateras.

20. Fråga: Har kommunen eller kommunalägd verksamhet sedan 2017 års början exploaterat, tagit beslut om att exploatera eller låtit exploatera skyddsvärd natur (Naturvårdsverkets benämning)? Ja/Nej

Svar: Ja

21. Följdfråga: Om skyddsvärd natur blivit exploaterad, tagit beslut om att exploatera eller låtit exploatera, har kommunen ställt krav om markkompensation (exempelvis ekologisk kompensation)? Ja/Nej/Delvis

Svar: Delvis, området kring tex Tollare, Ryssbergen (tunnel) och Telegrafberget har ytor med naturvärdesklass 1-3 tagits i anspråk för bebyggelse och infrastruktur. Ett aktivt planarbete har skett för att begränsa inverkan i plan och genomförande. Kompensation i form av att död ved lagts ut i naturmark för att gynna biologisk mångfald.

22. Fråga: Har kommunen en politiskt antagen kemikalieplan (eller motsvarande strategi) för att fasa ut och/eller minska användningen av farliga kemikalier i den kommunala verksamheten? Ja/Nej/Delvis

Svar: Ja, Nacka har ett arbete med att byta ut gammal utrustning och redskap på förskolor till giftfria. Se foldern Giftfri förskola. Vi har även en indikator som mäter andelen skolor, förskolor, lekplatser och idrottsanläggningar som är inventerade och åtgärdade avseende särskilt farliga ämnen.

23. Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslut eller liknande) för att minska förbrukning, inköp av plast (plastbantning) samt återvinning av plast i kommunal verksamhet? Ja/Nej

Svar: Ja, Vi har bland annat checklista för giftfria förskolor, blivit kranmärkta och arbetat med konstgräsplaner. Kranmärkningen delas ut av organisationen Svenskt vatten sedan förra året och är en hållbarhetsmärkning som innebär att man väljer kranvatten framför flaskvatten, vilket minskar transporter och användningen av plast. Under hösten 2017 till våren 2018 startade även kommunen en utredning kring hur Nackas konstgräsplaner underhålls. Kommunen har även inventerat befintliga konstgräsplaner ur ett miljöperspektiv. Genom projektet har kommunen tagit fram drift- och underhållsplaner för samtliga fotbollsplaner i hela Nacka kommun. Dessa planer infattar att miljövänliga alternativ ska väljas vid omläggning av befintliga konstgräsplaner och att driften av planerna ska göras så skonsam som möjligt för miljön genom att minimera spridning av plast- och gummiprodukter.

24. Fråga: Plast: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslutat eller liknande) för att utveckla samarbeten med det lokala näringslivet för att minska förbrukning, inköp av plast (plastbantning) samt främja återvinning av plast? (Ny)

Svar: Nej

25. Fråga: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslutat eller liknande) där all upphandling ska vara knuten till Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling? (Ny) vid 0-25 procent, 26-50 procent, 51-75 procent eller 76-100 procent av upphandlingarna?

Svar: 76–100 procent. Vi har kommunens miljöprogram som ska följas i alla upphandlingar

26: Har kommunen ett systematiskt arbete (miljöprogram, handlingsplan, politiskt antaget beslutat eller liknande) som inkluderar systematisk uppföljning av efterlevnad av miljömässiga och sociala krav som ställts vid upphandling genom revision, stickprov minst en gång under respektive avtalsperiod? vid 0-25 procent, 26-50 procent, 51-75 procent eller 76-100 procent av upphandlingarna?

Svar: 0–25 % av upphandlingarna: På livsmedel gör vi löpande stickprovskontroller på de hållbarhetskrav vi ställt ut på kött och fågel etc, men inga revisioner.